

Publicerad 2011-09-21 22:01 av Peter Ferm

En dag på servicehuset.

Jag stod utanför en lägenhet med min städutrustning. Folke Larsson stod det på dörren.

Som alltid när jag ställs inför en ny situation i arbetslivet så kände jag mig som en åttaåring som var ny i klassen. Jag ville åka hem. Det gjorde jag inte. Jag knackade på dörren som genast öppnades av en ung vacker kvinna som förde tankarna till samlag. Hon var från hemtjänsten.

- Ja… Det behövdes visst städas!

Sade jag.

Det stämde. Den unga kvinnan från hemtjänsten hade just givit Folke sin medicin. Hon skulle precis gå iväg till nästa vårdtagare.

- Vem är det?

Hördes en vresig gubbröst i bakgrunden.

Hon talade om för Folke att nu var städaren här, nu skulle minsann Folke få det rent och fint!

- Släpp inte in honom!

Skrek Folke.

Toppen. Det här började bra.

Hemtjänstkvinnan talade om för mig att Folke kunde vara lite vresig, han ville helst pyssla med sina gamla dagboksanteckningar och vara ifred.

- Men det är inget att bry sig om. Han är snäll bara man lär känna honom!

Jag förstod Folke. Jag vill också vara ifred. Hela livet. Det får jag aldrig.

Jag klev in i lägenheten, hälsade på Folke och började så smått att dammtorka. Folke följde mig med blicken. Folke var en bra bit över åttio år men var pigg och vaksam.

- Trivs du med jobbet, pojk?

Frågade Folke.

- Nä, inte ett dugg.

Sade jag helt sanningsenligt. Av någon anledning kände jag att det inte var någon idé att spela teater inför Folke.

Han kallade mig för ”pojk”. Jag var över fyrtio år. Ingen hade kallat mig det på länge. Det gillade jag.

- Jag minns mitt första jobb! Ska jag berätta?

Undrade Folke.

Det ville jag gärna. Sådana historier gillar jag.

- Skit i städningen. Jag bryr mig ändå inte. Kom och sätt dig!

Folke verkade vara en bra karl. Jag slog mig ned vid köksbordet bland alla gamla dagboksanteckningar.

Folke rullade sig en cigarrett, tände och blåste ur röken rakt ut i luften. Här var det inte någon snack om att röka under fläkten.

- När jag var barn fick jag inte röka för morsan och farsan, nu får jag inte röka för hemtjänsten. Det ger jag fan i!

Folke talade om att han rökt i hela sitt liv och det tänkte han fortsätta med.

- Jag är för fan över åttio år! När ska man få göra som man vill egentligen?

Jag talade om för Folke att som jag såg det så får man några år av frihet efter pensionen, sedan skulle man bli för gammal för att klara sig själv och då var man tillbaka på ruta ett igen. Dags för servicehus och nya människor som gav sig fan på att göra sitt bästa för att begränsa friheten. Är det inte skolor och arbetsplatser, lärare och chefer som ska slå igen dörren för allt vad drömmar och önskningar heter, så är det vårdare och hemtjänst.

Folke började berätta om sitt första jobb. Det hade varit som springpojke. Folke tyckte att jobbet var rena skiten. Efter en vecka så tröttnade han på att springa uppför en massa trappor med mjölkflaskor, påsar med mjöl och tobak. Det var inget roligt alls. Riktigt jobbigt faktiskt. Och tråkigt.

Folke bestämde sig för att göra en positiv insats för sin arbetsmiljö. Han hämtade varorna vid affären som vanligt och smög ned till älven och dumpade alltihop i strömmen. Sedan satte sig Folke på kondis. En timma senare var han tillbaka i affären igen, hämtade varorna till de nya kunderna och så i med hela skiten i älven. Nytt kondisbesök osv, osv.

Snart flöt det omkring fullt med limpor, kaggar med svagdricka, paket med smör och grönsåpa i älven. Vilket jävla jobb!

Tänkte Folke där han satt med sin kaffekopp och hemrullade cigg. Det kändes som om han skulle kunna bli kvar där länge.

Han bestämde sig för att vidareutveckla sin idé om en trivsamt arbetsmiljö. Varför inte kombinera sin ovanligt innovativa arbetsinsats med lite profit också? Nästa dag gick han iväg till torget med matkassarna och sålde dem för halva priset till förbipasserande hemmafruar.

En vecka senare fick han sparken. Han klarade sig undan polisanmälning och åtal med en hårsman.

- Ha! Ha! Det var en bra historia!

Jo, jag tyckte faktiskt det.

- Fan, man skulle ha öppnat en budfirma, tagit upp beställningar, hämtat varorna och sedan sålt skiten vidare för halva priset. Varför tänkte jag aldrig på det? Vilka lättförtjänta pengar!

Sade Folke.

Jag talade om för Folke att tanken var god men var inte själva vitsen med att driva en budfirma att faktiskt leverera det förbeställda godset till rätt kunder?

- Jag tror att det skulle bli rätt så stora problem med trovärdigheten annars!

Jo, det höll Folke med om.

- Men erkänn, du skulle gärna ha blivit min kompanjon om det hade fungerat!

Jovisst, det skulle jag.

Det hade Folke redan fattat.

Folkes nästa jobb var som försäljare av kokböcker. Något som Folke utvecklade till en mycket lukrativ affär för egen del. Lurendrejeri från början till slut.

Kokböckerna bestod av en hel serie i tolv band som man kunde prenumerera på. ”Husfruns favoriter” hette serien.

Meningen var att de presumtiva kunderna skulle skriva på ett kontrakt där de förband sig att prenumerera på nämnda bokserie i ett år. För varje underskrift så erhöll Folke tjugo kronor. Mycket pengar på den tiden.

Det tog inte lång tid förrän Folke kom på att man kunde betala vissa personer för att de skulle skriva på. Han

åkte omkring i hela Sverige och stack till varenda fyllon och luffare han träffade i parker och på torg en tia om de skrev under kontrakten.

Folke skickade regelbundet in kontrakt till företaget han jobbade åt och de skickade lika regelbundet pengar som han hämtade ut vid närmaste postkontor. De gratulerade honom till att han var en sådan stjärnförsäljare. Faktum var att de hade aldrig haft en sådan fantastisk försäljare som Folke.

Under några hektiska månader tjänade Folke grova pengar. Han bodde på lyxhotell och smörjde kråset på dyra restauranger varje dag. Ryktet gick bland fyllon och luffare, att man kunde tjäna hela tio spänn genom att enbart skriva sitt namn på ett papper som en försäljare vid namn Folke tryckte upp i ansiktet på dem. En sådan chans fick man ju inte missa. Tio spänn för fan!

Aldrig hade väl Sverige haft så kulinariskt intresserade fyllon.

Men säg den lycka som varar.

Företaget drog snart åt sig öronen. Det var aldrig någon som löste ut försändelserna med kokböcker och de såg aldrig röken av några månadsinbetalningar. Det var hundratals, ja kanske t o m tusentals fyllon och luffare som hade skrivit på prenumerationer på kokböcker och förbundit sig att betala en viss summa varje månad.

Men tanke på att de redan var hårt ansatta av kronofogden så sket väl de i om det lades till ytterligare en skuld.

Folke var inte dummare än att han förstod att han skulle åka dit. Lagom till att företaget var på väg att polisanmäla honom så sade han upp sig. Därmed klarade han sig undan åtal ännu en gång.

- Jag begärde inget avgångsvederlag!

Sade Folke och skrattade.

Jag skrattade jag också. Vilken jävla kille va?

Folke hade aldrig gift sig. Han hade levt ensam hela livet.

- Men jag hade en flickvän en gång!

Och så började han berätta om hur han som ung tjugoårig man hade flyttat till Örebro för att börja jobba på en skofabrik. Den anställningen blev inte långvarig. Mycket tack vare att Folke föredrog att sitta uppe i personalmatsalen och fika istället för att stå vid en maskin som skar eller stansade upp läder efter förbeställda mått.

Ibland krånglade maskinen. Det kom bokstavligen talat grus eller damm i maskineriet. Något drev eller kugghjul nöp ihop, maskinen började mata luft, storkna och så blev det driftstopp en stund. Då kunde Folke fika.

Dessa driftstopp var dock inte så vanligt förekommande som Folke önskade.

Därför började Folke med jämna mellanrum utöka mängden driftstopp genom att slänga in en näve grus i maskinen när ingen såg. Det nöp tvärstopp.

Nu kunde Folke gå och fika.

I personalmatsalen så jobbade Gunnel. En ung nittonårig flicka och för första gången så hade Folke blivit kär. Folke låg på henne som en rem varje dag. Driftstoppen vid Folkes maskin ökade markant och till slut så stod maskinen stilla hela dagarna. Folke satt uppe vid personalmatsalen och till slut gav Gunnel efter för Folkes uppvaktning.

Då fick Folke sparken.

Det sket han i fullkomligt. Nu hade han fått ett nytt projekt, nu skulle han först och främst få Gunnel att gifta sig med honom. Sedan så skulle nog försörjningen lösa sig på något vis.

Folke gick till banken och tog ett stort lån som motsvarade flera månadslöner. För dessa pengar köpte han ett vackert guldhalsband till Gunnel. Det var tungt och gediget. Ingen flicka i hela Örebro ägde ett sådant dyrbart halsband.

Gunnel blev så till sig av glädje så av bara farten så åkte trosorna av en ljummen försommarekväll i en skogsbacke utanför Brunnsparken. Folke var i sjunde himmelen. Detta var mer än han hade hoppats på. Några månader senare gjorde Gunnel slut. Hon ville ha ett liv utan arbete. Hon tyckte inte att hon hade någon framtid med Folke. Hon sade att han var en dagdrivare utan några som helst ambitioner.

- Men jag behåller guldhalsbandet. Som ett vackert minne efter dig!

Sedan gifte hon sig med en rik ingenjör. Gunnel behövde aldrig mer gå tillbaka till personalmatsalen där hon en gång träffade Folke.

Gunnel glömde Folke men Folke glömde aldrig Gunnel. Han träffade aldrig mer någon kvinna. Han litade inte på dem.

Det där banklånet gav honom flera månader på kåken eftersom han hade löst ut pengarna under falsk identitet. Sådant såg man inte genom fingrarna med på den tiden.

Jag tyckte synd om Folke när jag satt där och lyssnade på hans berättelser. Jag gillade Folke. Om vi hade varit jämnåriga så hade vi nog blivit bästisar.

Nu var han gammal och ensam. Det enda roliga han hade var att skriva ned sina minnen.

Jag hoppas att någon läser dem någon gång.

Jag kommer aldrig mer att träffa Folke men jag ångrar att jag aldrig bad om hans dagboksanteckningar. Jag skulle ha renskrivit dem och kanske skickat dem till ett bokförlag. Eller lagt ut dem här kanske?

Texten är utskriven från Poeter.se

Författaren Peter Ferm med Poeter.se id #37843 innehar upphovsrätten